

SXEDIO.G84

17.3.1959 (Ωρα 2.30 μ.μ.): Ο ΔΙΓΕΝΗΣ ΦΘΑΝΕΙ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ ΥΣΤΕΡΑ ΑΠΟ ΑΠΟΥΣΙΑ ΤΕΣΣΑΡΩΝ ΚΑΙ ΠΛΕΟΝ ΧΡΟΝΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΠΙΦΥΛΑΣΣΕΤΑΙ ΥΠΟΔΟΧΗ ΗΡΩΑ

Με το τέλος του απελευθερωτικού αγώνα της ΕΟΚΑ και την υπογραφή των συμφωνιών της Ζυρίχης στο Λονδνο, ο Αχηγός της ΕΟΚΑ Γεώργιος Γρίβας- Διγενής επέστρεψε στην Αθήνα τιμητικά με αεροπλάνο της Ελληνικής Βασιλικής Αεροπορίας, σε ένα ταξίδι που κράτησε **4,5** ώρες, φορώντας την ανταρτική του στολή και με το πιστόλι του στη μέση, στις **17** Μαρτίου **1959** στις **2.30** το απόγευμα. Η Ελληνική Κυβέρνηση του επιφύλαξε ενθουσιώδη υποδοχή ήρωα, ενώ ο Αρχιεπίσκοπος Θεόκληιτος τον στεφάνωσε με δάφνινο στεφάνι.

Σε σύντομη ομιλία του εξήρε τη συμφωνία που επιτεύχθηκε ως νίκη και εξέφρασε ευχαριστίες στην ελληνική Κυβέρνηση για όσα έκαμε για την Κύπρο.

Ανάμεσα σ' αυτούς που άκουαν τα καλά λόγια του Διγενή ήταν και ο Υπουργός Εξωτερικών Ευάγγελος Αβέρωφ.

Είπε ο Διγενής:

"Η μικρή Κύπρος, σαν μικρός Δαβίθ ύψωσε το ανάστημα του μπροστά στο Γολιάθ. Δεν υπέκυψε, έγινε ολοκαύτωμα, αλλά νίκησε. Και πάνω στο ολοκαύτωμα αυτό στήθηκε νέα ελληνική δόξα η οποία φτερουγίζει στους αιθέρες, μετέωρο παγκοσμίου σεβασμού. Στην Κύπρο αγωνίστηκε η ψυχή εναντίον αριθμού και νίκησε η ψυχή του Κυπρίου.... Προς την Ελληνική Κυβέρνηση και προς τον κ. Υπουργό των Εξωτερικών εκφράζω τις ευχαριστίες του Κυπριακού λαού, διότι με τους άτρυτους κόπους τους κατόρθωσαν, ώστε να αξιοποιήσουν τους αγώνες του Κυπριακού λαού".

Ο Ευριπίδης Ακρίτας, σε ανταπόκριση του στην εφημερίδα "Ο Φιλελεύθερος" περιέγραψε ως εξής την άφιξη του Διγενή στην Αθήνα:

"Μόλις κατήλθε του αεροπλάνου αι αστυνομικάί

ζώναι διεσπάσθησαν υπό του τεραστίου πλήθους, το οποίο ήθελε να πλησιάσει, να ασπασθή και να χαιρετήση τον ένδοχον μαχητήν.

Ο Διγενής αφού κατησπάσθη δακρύων την σύζυγον του κ. Κικήν, τους φίλους και τους επισήμους, ευθυτενής, με στριμμένον μύστακα και με υψωμένην χείρα επιθεώρησεν υπό τας εκδηλώσεις του παραληρούντος πλήθους τιμητικόν απόσπασμα εις το αεροδρόμιον.

Αι προσφωνήσεις του Αρχιεπισκόπου Αθηνών και Πάσης Ελλάδος κ. Θεοκλήτου, του Δημάρχου Αθηναίων Π. Κατσώτα και η απάντησις του Διγενή εγένοντο εντός ατμοσφαιρας βαθυτάτης συγκινήσεως. Τόσον οι ομιληταί, όσον και οι συγκεντρωθέντες δεν ηδύναντο να συγκρατήσουν τα δάκρυα των. Πάντως όσοι ήκουαν την παλλομένην από πατριωτισμόν φωνήν του Διγενή έκλαιον, ιδίως την στιγμήν κατά την οποίαν ο Αρχηγός της ΕΟΚΑ, παρέδωσεν εις τον Δήμαρχον Αθηναίων το ιερόν χώμα του κρησφυγέτου του, συμβολίζον τον αρρηκτον δεσμόν της Ελλάδος και της Κύπρου.

Τα δάκρυα του πλήθους ήσαν ακράτητα, αι δε σκηναί συγκινήσεως θα παραμείνουν αλησμόνητοι.

Ο Διγενής υπό τας απεριγράπτους εκδηλώσεις του λαού των Αθηνών κατέθεσε στέφανον εις το μνημείον του Αγνώστου Στρατιώτου, ακολούθως δε ανήλθεν εις τα παλαιά Ανάκτορα συναντήσας τον Πρωθυπουργόν κ. Καραμανλή".

Ενας άλλος δημοσιογράφος, ο Φρέντυ Γερμανός έγραψε στο αθηναϊκό περιοδικό ΕΙΚΟΝΕΣ (30.3.1959 αρ. 179):

"Το Θησείο, η συνοικία με την οποία ο αρχηγός της ΕΟΚΑ έχει συνδέσει από χρόνια το ονομά του, είχε πληροφορηθεί από νωρίς το πρωϊ το κρίσιμο νέο. Ο Υπουργός των Εξωτερικών κ. Αβέρωφ είχε επισκεφθεί την κ. Κική Γρίβα (σύζυγο του Διγενή που διέμενε στην Αθήνα) για να την διαβεβαιώσει ότι μόλις υπήρχε κάποια είδηση, σχετικά με την άφιξη του συζύγου της θα της τηλεφωνούσε αμέσως.

" Θα το μάθετε πριν από τον Πρόεδρο της

Κυβέρνησης" της είχε πει χαρακτηριστικά.

" Έτσι στις **9.30** το πρωί της Τρίτης **17** Μαρτίου, ένα τηλεφώνημα του κ. Αβέρωφ πληροφορούσε την κ. Γρίβα ότι ο άνδρας της θα πατούσε το πόδι του στο αεροδρόμιο του Ελληνικού στις **2.40** μ.μ. ακριβώς με αεροπλάνο της Ελληνικής Αεροπορίας. "Θα σας συνοδεύσω ο ίδιος στο αεροδρόμιο", συνέχισε.

" Το τελευταίο μήνυμα που είχε φθάσει από τη Λευκωσία, έλεγε ότι ο Διγενής επιθυμούσε να είναι η γυναίκα του μέσα στο ίδιο αυτοκίνητο, που θα τον μετέφερε από το αεροδρόμιο στην Αθήνα.

" Το νέο μεταδόθηκε με κινηματογραφική ταχύτητα από στόμα σε στόμα σ όλο το Θησείο. Στις **10** το πρωί δεν υπήρχε σπίτι ή κατάστημα που να μην είχε κρεμάσει σημαία. Όλο το Θησείο έπλεε στα ελληνικά χρώματα. Όταν το μεσημέρι φρενάρησε η κούρσα του Υπουργού των Εξωτερικών έξω από το σπίτι του Γρίβα, στην οδό Νηλέως, ο δρόμος είχε μεταβληθεί κιόλας σε μια ανήσυχο παλλόμενη από συγκίνηση ανθρωποθάλασσα. Ο χρόνος δεν είχε επιτρέψει να στηθεί η αψίδα στην πλατεία του Θησειού, όπως σχεδίαζαν για να τιμήσουν τον ήρωα της Κύπρου, οι Θησειώτες. Αλλά η συγκέντρωση του λαού είχε κάτι το συγκλονιστικό. Ήταν ένας πραγματικός συναγερμός. Φωτορεπόρτερ και κινηματογραφιστές, κρεμασμένοι σαν τσαμπιά άλλοι από τα μπαλκόνια, άλλοι από τη διπλανή οικοδομή κι άλλοι από τους τηλεφωνικούς στύλους, πλαισίωναν το συναγερμό του πλήθους.

"Στο αεροδρόμιο ο σκληροτράχηλος πολεμιστής, δεν μπορεί να συγκρατήσει ένα δάκρυ, όταν απαντώντας στις προσφωνήσεις του Αρχιεπισκόπου Θεοκλήτου και των άλλων επισήμων που τον υποδέχθησαν εκφράζει την ελπίδα ότι ο Θεός θα τον αξιώσει να πατήσει το πόδι πάλι στα αιματοβαμμένα χώματα της ελεύθερης Κύπρου.

Η φωνή του πάλλεται από συγκίνηση. Κι από την τσέπη του βγάζει λίγο χώμα από την Κύπρο "χώμα ζυμωμένο με το αίμα εκείνων που έγραψαν τα νέα

Αρκάδια, τις νέες θερμοπύλες, τα νέα Δερβενάκια.

"Το ανοικτό αυτοκίνητο που μεταφέρει το Διγενή και τη σύζυγο του μπαίνει στην οδό Νηλέως. Ορθιος στο αυτοκίνητο ο Γρίβας χαιρετά με υψωμένο το χέρι τους φίλους του. Η ανθρωποθάλασσα σαρώνει τις διπλές αλυσίδες των αστυφυλάκων και περισφίγγει ασφυκτικά το αυτοκίνητο.

"Χλωμός, συγκινημένος, με πρόσωπο σκαμμένο από τις κακουχίες ενός σκληρού πολέμου, αλλά με μάτια που ακτινοβολούν, ο Γρίβας μπαίνει με κόπο στο σπίτι του. Είναι το ίδιο σπίτι που άφησε πριν τεσσαράμιση χρόνια για να ριχτεί στην περιπέτεια της ΕΟΚΑ. "Θα φύγω για λίγες μέρες στη Θεσσαλονίκη" είχε πει τότε στη γυναίκα του.

- Δεν άλλαξε τίποτε, του λέει η κ. Γρίβα. Είναι όλα όπως τα άφησες. Μενεξέδες και γαρύφαλλα, στολίζουν τα ανθοδοχεία του σαλονιού. Η πόρτα του γραφείου είναι μισάνοιχτη. Στο ίδιο αυτό γραφείο ο Γρίβας κατέστρωσε πριν φύγει στην Κύπρο τα σχέδια του αγώνος. Μια διπλωμένη εφημερίδα τον περιμένει τώρα στο κρύσταλλο του γραφείου οι " Ταίμς της Κύπρου".

" Μου φαίνεται σαν ψέμα" ψιθυρίζει ο Γρίβας. " Σαν ένα όνειρο. Είμαι στο σπίτι μου".

" Η γυναίκα του τον βρήκε πολύ αδύνατο.

- Τί έτρωγες, τον ρωτά σε κάποια στιγμή.

" Ο Διγενής την κοιτάζει με τρυφερότητα.

- Φρούτα. Εικοσιτέσσερα πορτοκάλια την ημέρα.

Ο αριθμός κάνει εντύπωση. Γιατί εικοσιτέσσερα; Γιατί όχι **23** ή **25**;

" Η απάντηση είναι απλούστατη. Ετρωγε δυο πορτοκάλια κάθε δυο ώρες. Ρύθμιζε τη διατροφή του με το ρολοί. Ήταν ο μόνος τρόπος για να διατηρήσει τη ζωτικότητα του. Κυνηγημένος συχνά στα βουνά και τις σπηλιές της Κύπρου δεν μπορούσε να έχει βέβαια κρέας η ψάρι. Τα φρούτα ήταν εύκολο να βρεθούν και

τον συντηρούσαν θαυμάσια. Ο γιατρός κ. Ντέκκας που τον εξήτασε τον βρήκε πολύ καλά στην υγεία του. " Του χρειάζονται να πάρει μερικές οκάδες και θα είναι εν τάξει" είπε.

" Εξη και τέταρτο. Τα παραθυρόφυλλα του δωματίου του Διγενή κλείνουν μαλακά. Η ανθρωποθάλασσα που συνεχίζει να σαλεύει ανήσυχα έξω από το δωρόφο σπίτι της οδού Νηλέως, μάταια θα περιμένει απόψε να δει τον αρχηγό της ΕΟΚΑ.

" Η κυρία Γρίβα βγαίνει αθόρυβα από το δωμάτιο.

- Αποκοιμήθηκε λέγει.

" Ένας- ένας οι συγγενείς φεύγουν. Το σπίτι ερημώνει, ξαναγίνεται το σπίτι του αντισυνταγματάρχη Γρίβα, σιωπηλό και αθόρυβο, όπως ήταν πριν φύγει ο Διγενής στην Κύπρο.

" Για πρώτη φορά ύστερα από τεσσαράμιση χρόνια ο Διγενής κοιμάται χωρίς να κρατά στο χέρι το περίστροφο του...

Το σπίτι του Διγενή μετατράπηκε σε λαϊκό προσκύνημα. Ολοι έσπευδαν να του υποβάλουν τα σέβη τους.

Στη συνέχεια, σαν κόπασε κάπως η κοσμοσυρροή στο σπίτι του, ο Διγενής επισκέφθηκε τους αντάρτες της ΕΟΚΑ που είχαν μεταφερθεί από τις Κυπριακές Φυλακές και την Κύπρο στην Αγγλία με βάση τους όρους της αμνηστίας.

Τους αντάρτες προσφώνησε από τον εξώστη του ξενοδοχείου Ρόδων ζητωκραυγάζοντας υπέρ της ελεύθερης Κύπρου και κάλεσε τους νέους να συνεχίσουν τον αγώνα για να κάνουν την Ελλάδα πιο μεγάλη.

"Μίαν εντολήν σας δίδω, την Ελλάδα να την κάνετε πιο μεγάλη από ότι ήταν μια φορά" είπε ο Διγενής στους αγωνιστές της ΕΟΚΑ.

Ωστόσο ο Διγενής δεν θα τηρούσε την υπόσχεση του αλλά θα αναμιγνυόταν την πολιτική, ανεπιτυχώς, όμως, και θα ερχόταν σε σκληρή σύγκρουση με τον Κωνσταντίνο Καραμανλή και τον Αρχιεπίσκοπο Μακάριο, δύο ανθρώπους των οποίων εκθείαζε την

προσφορά τις πρώτες ημέρες της επιστροφής του στην Αθήνα, μετά τον τερματισμό του αγώνα της ΕΟΚΑ, ενώ αποσύνδεδε τον εαυτό του από τις συμφωνίες της Ζυρίχης και του Λονδίνου.

Παράλληλα χρόνια αργότερα θα εγκατέλειπε τη γραμμή που χαραχθηκε και θα άρχιζε αγώνα για την Ένωση της Κύπρου με την Ελλάδα.